

การพัฒนาภาวะผู้นำผู้ประกอบการในวิทยาลัยอาชีวศึกษาสกลนครพัฒนศิลป์ : การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

The Development of Entrepreneuria Leadership at Sakon Nakhon Patanasilpa Vocational College; Participatory Actlon Research

วิษณุ อ่องสกุล¹⁾ วัฒนา สุวรรณไตรย์²⁾ ไชยา ภาวะบุตร³⁾ และ อนันท์ งามสะอาด⁴⁾

Visanu Ongsakul¹⁾ Watana Suwannatrai²⁾ Chaiya Pawabutra ³⁾ and Anand Ngamsa-ard⁴⁾

¹⁾สาขาวิชาภาวะผู้นำทางการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

Department of Leadership in Educational Administration, Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat University

²⁾ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาภาวะผู้นำทางการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

Asst.Prof., Department of Leadership in Educational Administration, Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat University

⁴⁾ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคโนโลยีไทย-ไต้หวัน (บีดีไอ)

Director, Thai-Taiwan (BDI) Technological College

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาการมีภาวะผู้นำผู้ประกอบการของผู้บริหาร ครูและนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาสกลนครพัฒนศิลป์ 2) พัฒนาภาวะผู้นำผู้ประกอบการของผู้บริหาร ครูและนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาสกลนครพัฒนศิลป์ 3) ติดตามผลการพัฒนาภาวะผู้นำผู้ประกอบการในวิทยาลัยอาชีวศึกษาสกลนครพัฒนศิลป์ ในระดับบุคคล กลุ่มบุคคล และวิทยาลัย วิธีดำเนินการวิจัยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม 2 วงรอบ ผู้ร่วมวิจัยประกอบด้วยผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้อำนวยการวิทยาลัย ผู้บริหารวิทยาลัย ครูและนักศึกษา จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบประเมินคุณลักษณะ

ผลการวิจัยพบว่า

1. การมีภาวะผู้นำผู้ประกอบการของผู้บริหาร ครูและ นักศึกษา 1.1) ผู้บริหารและครูขาดความรู้ความเข้าใจไม่ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในการเสริมสร้างภาวะผู้นำผู้ประกอบการ หลักสูตรและจัดการเรียนการสอนที่ไม่มีการสอดแทรก การพัฒนาภาวะผู้นำผู้ประกอบการให้เกิดขึ้นกับนักศึกษา 1.2) ภาวะผู้นำผู้ประกอบการของนักศึกษา พบว่าคุณลักษณะด้านความคิดสร้างสรรค์ สร้างนวัตกรรมและ ทศนคติที่ดีต่อการทำงานตนเองอยู่ในระดับน้อยมาก นักศึกษามีเป้าหมายในการศึกษามุ่งการเข้าสู่แรงงานระดับล่างหรือเกษตรกร

2. แนวทาง ในการพัฒนาภาวะผู้นำผู้ประกอบการของวิทยาลัยอาชีวศึกษาสกลนครพัฒนศิลป์ ประกอบด้วย 2.1) การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาครูและผู้บริหารให้มีความรู้ความเข้าใจ ตระหนักถึงความสำคัญของภาวะผู้นำผู้ประกอบการและ วิธีการสอนที่สอดแทรกแนวคิดภาวะผู้นำผู้ประกอบการ 2.2) การพัฒนาหลักสูตรที่สอดแทรกแนวคิดภาวะผู้นำผู้ประกอบการ 2.3) การจัดการเรียนการสอนโดยสอดแทรกแนวคิดการพัฒนาภาวะผู้นำผู้ประกอบการโดยการเรียนรู้ผ่านโครงการ (Project Based Learning)

3. ผลการพัฒนาภาวะผู้นำผู้ประกอบการทั้งในระดับบุคคล กลุ่มบุคคลและวิทยาลัย เกิดการเปลี่ยนแปลงดังนี้

3.1) ในระดับบุคคล ผู้บริหารและครู เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ตระหนักถึงความสำคัญและ เรียนรู้วิธีพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำผู้ประกอบการ วิธีการพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องแนวคิดภาวะผู้นำผู้ประกอบการ ผู้บริหารวิทยาลัยเกิดการเรียนรู้และปรับเปลี่ยนแนวทางการบริหารการจัดการเรียนการสอน การสนับสนุนและการประเมินผล นักศึกษาศาขากการออกแบบและสาขาเทคนิคยานยนต์ มีการพัฒนาภาวะผู้นำผู้ประกอบการทั้ง 10 คุณลักษณะ โดยนักศึกษาศาขากการออกแบบมีพัฒนาการที่ชัดเจนด้านความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ส่งผลให้เกิดความกล้าเสี่ยง ความยืดหยุ่นอดทน และนำสู่ทัศนคติที่ดีต่อการจ้างงานตนเอง นักศึกษาศาขาทเทคนิคยานยนต์ มีพัฒนาการที่ชัดเจนด้านการแสวงหาโอกาสและ ความเชื่อมั่นในตนเอง ส่งผลให้เกิดความกล้าเสี่ยงและทัศนคติที่ดีต่อการจ้างงานตนเอง เมื่อได้รับการพัฒนานักศึกษาดำเนินการลาพักการเรียนและลาออกกลางคัน การสมัครงานในสถานประกอบการนักศึกษาเลือกทำงานที่ใช้ทักษะมากกว่าแรงงาน

3.2) ผลการเรียนรู้ระดับกลุ่มบุคคล คณะครูเกิดการเรียนรู้วิธีวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม การวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาสำหรับนักศึกษาแต่ละบุคคล ซึ่งสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในงานประจำ มีการทำงานเป็นทีมมากขึ้น เรียนรู้วิธีระดมสมองในการประชุมด้วยวิธีการแบบ KJ Method ส่งผลให้คณะครูเกิดความพึงพอใจที่ได้นำเสนอแนวคิดของตนเองและไม่มีกรณีโต้เถียงกันในการประชุม ภายหลังการประชุมเกิดการยอมรับในข้อเสนอเพื่อนำไปปฏิบัติ และการใช้การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project Based Learning) ในการเรียนการสอน

3.3) ผลการเรียนรู้ระดับวิทยาลัย พบว่าสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา นำไปสู่การสร้างอัตลักษณ์ของวิทยาลัย

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำผู้ประกอบการ วิทยาลัยอาชีวศึกษากลนครพัฒนศิลป์ การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

Abstract

The purposes of this research were 1) to examine entrepreneurial leadership of administrators, teachers and students at Sakon Nakhon Patanasilpa Vocational College, 2) to develop entrepreneurial leadership of administrators, teachers and students at Sakon Nakhon Patanasilpa Vocational College, and 3) to monitor the effects from the implementation of entrepreneurial leadership development at individual, group, and organizational level. The study employed two rounds of participatory action research. The research participants comprised of 30 students, teachers and administrators of the college. The research instruments included interviews, observation and student characteristics assessment.

The findings revealed the followings:

1.The constraints to development of entrepreneurial leadership at Sakon Nakhon Patanasilpa Vocational College were : 1.1) Teachers and administrators were unaware of importance of entrepreneurial leadership and therefore tended to teach the students to develop skills only to serve the labor market; and 1.2) Students tended to quit the study. They believed that the outcome of their study is merely to become an employee. This consequently affected their choice of employment emphasizing physical labor rather than their learning skills.

2. The approaches of the college to develop entrepreneurial leadership were : 2.1) Organizing workshops among teachers and administrators to enhance their awareness and develop teaching approaches integrating entrepreneurial leadership concept; 2.2) Developing curriculum integrating entrepreneurial leadership concept; and 2.3) Teaching by incorporating the concept of entrepreneurial leadership by Project Based Learning.

3. The results of the implementation showed learning at the individual, group and organization levels.

3.1 For the development at individual level, it was found that there was learning from practices. The teachers and administrators had become aware of the importance and approach to develop entrepreneurial leadership characteristics and were able to develop curriculum integrating the concept. The college's administrators opened up to changes in teaching approaches, supportive roles, and evaluation process. The students in the two programs presented different levels of the ten characteristics of entrepreneurial leadership. The students in the Design Program were found to have better development in their own creative thinking in innovation establishment. This then resulted in development of self-confidence, risk taking, social skill, responsibility, initiative and patience, and developed the positive attitude towards self-employment. The students in the Automotive Technology Program were found to have the development in opportunity searching and self-confidence which resulted in risk-taking and developing the positive attitude toward self-employment. In addition, throughout the development process, the students illustrated changes through decreasing leaves and dropouts. They tended also to apply jobs in the industry of their studies and chose to work in positions that can apply their knowledge and skills, rather than physical labor.

3.2 According to the group level, the teachers learned how to develop participatory action research, problems analysis, and approaches to address problems for each student which could all be applied to their regular works. It was also found that there was increasing of group work. The brainstorming meetings employing KJ Method resulted in satisfactory among teachers as they were able to present their opinions and to apply the project-based learning in teaching

3.3 At the organizational level, after the process of developing entrepreneurial leadership knowledge could be developed to be the identity of the college.

Keywords : entrepreneurial leadership sakon nakhon patanasilpa vocational college participatory action research

บทนำ

ประเทศไทยจะเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนซึ่งจะเกิดการเคลื่อนย้ายแรงงาน [2] ส่งผลให้เกิดการแข่งขันกับแรงงานจากต่างประเทศ [3] [4] ประเทศไทยต้องเปลี่ยนจากเน้นสร้างแรงงาน นำสู่การพัฒนาทุนมนุษย์เพื่อสร้างเศรษฐกิจสร้างสรรค์ กระทรวงศึกษาธิการเล็งเห็นถึงปัญหาได้มอบนโยบายให้คณะกรรมการการอาชีวศึกษา[5]ดำเนินการสนับสนุนให้นักศึกษาเป็นผู้ประกอบการ เป็นการสร้างทางเลือกให้นักศึกษาอาชีวศึกษานอกเหนือจากการเป็นแรงงาน ซึ่งสอดคล้องกับปัญหาที่วิทยาลัยอาชีวศึกษาสกลนคร พัฒนาศิลป์กำลังประสบ นักศึกษาของวิทยาลัยร้อยละ 17 จะลาออกกลางคัน หรือลาพักการเรียนเพื่อเดินทางไปทำงานเป็นแรงงานระดับล่าง ในเขตอุตสาหกรรมต่างจังหวัด เช่น กรุงเทพฯ ชลบุรี เป็นต้น เป็นงานที่รายได้ต่ำและอันตราย เมื่อนักศึกษาเดินทางกลับมายังจังหวัดสกลนครมักก่อให้เกิดปัญหาสังคมสอดคล้องกับ[1]ที่ก่อให้เกิดปัญหา “ครอบครัวแหงกลาง” เป็นปัญหาแก่สังคมต่อไปในอนาคต เพื่อแก้ไขปัญหานี้และพัฒนาวิทยาลัยให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐ พบว่าได้มีการดำเนินการส่งเสริมให้นักศึกษาอาชีวศึกษารายได้ระหว่างเรียน และพัฒนาเป็นผู้ประกอบการ ตั้งแต่ปี 2551[6] ได้มีการดำเนินการตั้งแต่ปี 2551[6] มีผลดำเนินการสำเร็จเพียง 16% เมื่อศึกษาพบว่าวิธีดำเนินโครงการแตกต่างจากการสร้างผู้ประกอบการในสหภาพยุโรปที่เน้นการพัฒนา “ภาวะผู้นำผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Leadership)” [7][8][9]ให้นักศึกษาจากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ พบว่าการพัฒนาภาวะผู้นำผู้ประกอบการให้นักศึกษาควรให้ครอบคลุมคุณลักษณะที่จำเป็น 10 คุณลักษณะ ได้แก่ ความคิดสร้างสรรค์ การแสวงหาโอกาส ความคิดสร้างสรรค์ ความกล้าเสี่ยง การสร้างนวัตกรรม มนุษย์สัมพันธ์ ความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าริเริ่ม รับผิดชอบ ความยืดหยุ่นอดทน การส่งเสริมแรงบันดาลใจ และทัศนคติที่ดีต่อการจ้างงานตนเอง

วิทยาลัยอาชีวศึกษาสกลนครพัฒนาศิลป์เป็นวิทยาลัยเอกชนที่ประสบปัญหาในการจัดการเรียน

การสอน เนื่องจากบริบทแวดล้อมทั้งการชักจูงนักศึกษาทำงานต่างจังหวัด ความต้องการแรงงานช่วยทำการเกษตรส่งผลให้นักศึกษาของวิทยาลัยลาพักการเรียนหรือลาออกถึงร้อยละ 17 ต่อปี ยังส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอน เมื่อผู้วิจัยทำการศึกษาพบว่านักศึกษาที่ประสบปัญหาเพราะเชื่อมั่นว่าเมื่อจบการศึกษาแล้วต้องสมัครงานเพื่อเป็นแรงงานเท่านั้น ทำให้ขาดความมั่นใจในตนเองประกอบกับการสนับสนุนจากครอบครัวให้เข้าสู่ตลาดแรงงานระดับล่าง ที่ใช้แรงงานมากกว่าทักษะรายได้ต่ำและสถานประกอบการไม่ได้มาตรฐาน ปัญหาดังกล่าวเกิดเป็นวงจรต่อเนื่องทุกปี [1] [2] ปัญหาของนักศึกษาดังกล่าวเป็นผลจากการขาดคุณลักษณะภาวะผู้นำผู้ประกอบการ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสกลนครพัฒนาศิลป์จึงจำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตร ที่พัฒนาภาวะผู้นำผู้ประกอบการแก่นักศึกษาให้ทันการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงาน การมีภาวะผู้นำผู้ประกอบการจะสร้างความได้เปรียบและโอกาสให้นักศึกษาเมื่อมีการเคลื่อนย้ายแรงงาน หลังจากเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน[1][3] ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้บริหารของวิทยาลัยจึงสนใจที่จะพัฒนาภาวะผู้นำผู้ประกอบการของผู้บริหารและนักศึกษาในวิทยาลัยอาชีวศึกษาสกลนครพัฒนาศิลป์ โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

วัตถุประสงค์ของวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายที่จะก่อให้เกิดประสิทธิผลจากการศึกษาดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาการมีภาวะผู้นำผู้ประกอบการของผู้บริหาร ครูและ นักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาสกลนครพัฒนาศิลป์
2. เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำผู้ประกอบการ ของผู้บริหาร ครูและนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาสกลนครพัฒนาศิลป์
3. เพื่อติดตามผลการพัฒนาภาวะผู้นำผู้ประกอบการในวิทยาลัยอาชีวศึกษาสกลนครพัฒนาศิลป์ ในระดับบุคคล กลุ่มบุคคล และวิทยาลัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ผู้ร่วมวิจัยได้แก่ ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้อำนวยการวิทยาลัย ผู้บริหาร ครูและนักศึกษา จำนวน 30 คน
2. รูปแบบการดำเนินการวิจัยการวิจัยนี้ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) แบ่งวิธีดำเนินการวิจัย ทั้งหมด 4 ขั้นตอน 2 วนรอบ ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Planning) ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติการ (Action) ขั้นตอนที่ 3 การสังเกตการณ์ (Observation) และขั้นตอนที่ 4 การสะท้อนกลับ (Reflection) โดยผลงานแนวคิดการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดของ Phil Crane & Leanne Richardson (2000) โดยวงรอบที่ 2 ขยายขอบเขตของกิจกรรม และเป้าหมายที่ได้เรียนรู้จากการวิจัยวงรอบที่ 1 ภายหลังจากดำเนินการวิจัยแล้ว 2 วนรอบ ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ผลการวิจัยเป็นองค์ความรู้
3. เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ คู่มือพัฒนาภาวะผู้นำ ผู้ประกอบการ แบบประเมินคุณลักษณะโดยผู้วิจัยได้ปรับแก้โดยอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน

การพัฒนาภาวะผู้นำผู้ประกอบการดำเนินการโดย

1. การประชุมเชิงปฏิบัติการผู้บริหารและครู จำนวน 8 ครั้ง โดยแต่ละครั้งใช้เวลา 1 วัน ตามแผนปฏิบัติการในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556
2. การพัฒนาหลักสูตรที่สอดแทรกแนวคิดภาวะผู้นำผู้ประกอบการ โดยการปรับตารางการเรียนการสอน จัดเวลาสัปดาห์ละ 1 วัน เพื่อพัฒนาทักษะภาวะผู้นำผู้ประกอบการ โดยใช้การเรียนรู้ผ่านโครงการงาน (Project Based Learning) ตลอดปีการศึกษา 2556
3. การนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติในการพัฒนาภาวะผู้นำผู้ประกอบการ โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงการงานเป็นฐาน (Project Based Learning) โดยมีสองสาขาที่เข้าร่วมการปฏิบัติ ดังนี้

สาขาการออกแบบ หลังจากการประชุม นักศึกษาร่วมกันนำเสนอการสร้างธุรกิจจำลอง “โครงการสร้างของที่ระลึกจากการหล่อเทียน”

การวิจัยวงรอบที่ 1

1. สร้างของที่ระลึกจากการหล่อเทียนโดยเรียนรู้จากช่างหล่อเทียนที่ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

โดยครูใช้การเสริมแรงบันดาลใจ ข้อมูลและทุนเบื้องต้นตลอดระยะเวลาในการดำเนินการโครงการและต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจให้น้อยที่สุด [7]

2. นักศึกษานำผลงานออกจำหน่ายในงานเทศกาลภายในจังหวัดสกลนครที่วางแผนไว้

การวิจัยวงรอบที่ 2

1. นักศึกษาจัดทำสื่อการสร้างของที่ระลึกจากการหล่อเทียนและถ่ายทอดออกอากาศผ่านรายการ “ดีไซน์ภูซาคติ”
2. นักศึกษาสามารถแสดงและจำหน่ายผลงานในงานบวงสรวงพระธาตุเชิงชุม
3. นักศึกษายอมรับการเรียนวิชาบัญญัติพื้นฐานและการขาย เพื่อนำมาใช้ในการทำกิจกรรม [8][9]
4. ได้แสดงผลงานในงานนวัตกรรมศิลป์นานาชาติ (ICF2014) ที่ไบเทค บางนา

ผลการดำเนินการในวงรอบที่ 1 นักศึกษาได้รับการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำผู้ประกอบการเริ่มจากพัฒนาด้านการแสวงหาโอกาส จัดกิจกรรมพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และการสร้างนวัตกรรม ก่อให้เกิดพัฒนาการด้านความยั่งยืนหยัดดอกตน และมนุษยสัมพันธ์ แต่ยังมีคุณลักษณะที่ต้องได้รับการพัฒนาเพิ่มเติมโดยขยายการพัฒนาให้มีขอบเขตและเป้าหมายที่กว้างขึ้นในการวิจัยวงรอบที่ 2 พบว่ามีพัฒนาการด้านความกล้าเสี่ยง ความเชื่อมั่นในตนเอง และการส่งเสริมแรงบันดาลใจ ส่งผลให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อการจ้างงานตนเอง

สาขาการเทคนิคยานยนต์ นักศึกษาประชุมร่วมกัน ผู้ร่วมวิจัยสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) สรุปร่วมกันว่า ต้องการสร้างธุรกิจจำลอง “ร้านซ่อมเสื้ออาทร”

การวิจัยวงรอบที่ 1

1. นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 9 คน สมัครเข้าร่วมโครงการโดยมีทัศนคติที่ดีต่อการจ้างงานตนเอง
2. นักศึกษาเข้าเรียนและฝึกฝนการซ่อมบำรุงรถจักรยานยนต์ทุกวันอังคาร
3. นักศึกษาขอเพิ่มวิชาการพัฒนาบุคลิกภาพ เพื่อเตรียมความพร้อมในการเปิดธุรกิจจำลอง

การวิจัยวงรอบที่ 2

1. นักศึกษามีความสามารถเปิดอ่าน “ซอมรตถ์อ้ออาหาร” ได้ และให้บริการแก่ชุมชนแวดล้อม

2. นักศึกษาเสนอความต้องการ เรียนการทำบัญชีเบื้องต้นเพื่อใช้ในการทำกิจกรรม

ผลการดำเนินการในวงรอบที่ 1 นักศึกษาได้รับการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำผู้ประกอบการด้านการแสวงหาโอกาส และการสร้างนวัตกรรม นักศึกษาได้รับการพัฒนาเพิ่มเติมโดยขยายการพัฒนาให้มีขอบเขตและเป้าหมายที่กว้างขึ้น ในการวิจัยวงรอบที่ 2 พบว่า นักศึกษาพัฒนาด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ความกล้าเสี่ยง จากกิจกรรมพัฒนามนุษย์สัมพันธ์ในกลุ่มส่งผลต่อพัฒนาด้านความกล้าริเริ่มรับผิดชอบ และความยั่งยืนต่อตอน ส่งผลให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อการจ้างงานตนเอง

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. สรุปผลการวิจัย

1. การมีภาวะผู้นำผู้ประกอบการของผู้บริหาร ครูและ นักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาสกลนครพัฒนศิลป์ ปรากฏผล ดังนี้

1.1 ผู้บริหารและ ครูขาดความตระหนักถึงความสำคัญของภาวะผู้นำผู้ประกอบการ การกำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอนหรือพัฒนาภาวะผู้นำผู้ประกอบการขาดความชัดเจนดำเนินการสอนโดยมุ่งเน้นพัฒนาทักษะของนักศึกษาเพื่อตอบสนองตลาดแรงงานเท่านั้น [17]

1.2 นักศึกษามีภาวะผู้นำผู้ประกอบการด้านความคิดสร้างสรรค์ สร้างนวัตกรรม และทัศนคติที่ดีต่อการจ้างงานตนเอง อยู่ในระดับน้อยมาก นักศึกษามีเป้าหมายในการศึกษาเพื่อมุ่งการเข้าสู่แรงงานระดับล่างหรือเกษตรกร

2. แนวทาง ในการพัฒนาภาวะผู้นำผู้ประกอบการ ประกอบด้วย

2.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาครูและผู้บริหาร ในการพัฒนาภาวะผู้นำผู้ประกอบการ

2.2 พัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับแนวคิดภาวะผู้นำผู้ประกอบการ

2.3 จัดการเรียนการสอนโดยสอดแทรก การพัฒนาภาวะผู้นำผู้ประกอบการโดยการเรียนรู้ผ่านโครงการงาน

3. ผลการพัฒนาภาวะผู้นำผู้ประกอบการทั้งในระดับบุคคล กลุ่มบุคคล และวิทยาลัย 3.1) ในระดับบุคคล ผู้บริหารเกิดการเรียนรู้และตระหนักถึงความสำคัญ และเรียนรู้วิธีพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำผู้ประกอบการ ผู้บริหารปรับเปลี่ยนแนวทางการจัดการเรียนการสอน การสนับสนุนและการประเมินผล ครูเกิดการเรียนรู้วิธีการพัฒนาการเรียนการสอน การมีส่วนร่วมปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบท สามารถใช้การเรียนรู้ผ่านโครงการงาน (Project Based Learning) นักศึกษาเกิดประสบการณ์จากการเข้าร่วมกิจกรรม พัฒนาภาวะผู้นำผู้ประกอบการ นักศึกษาสาขาการออกแบบและสาขาเทคนิคยานยนต์ มีการพัฒนาภาวะผู้นำผู้ประกอบการทั้ง 10 คุณลักษณะ โดยนักศึกษาสาขาการออกแบบมีพัฒนาการที่ชัดเจนด้านความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม เกิดความกล้าเสี่ยง ความยั่งยืนต่อตอน และนำไปสู่ทัศนคติที่ดีต่อการจ้างงานตนเอง นักศึกษาสาขาเทคนิคยานยนต์ มีพัฒนาการที่ชัดเจนด้านการแสวงหาโอกาสและ ความเชื่อมั่นในตนเอง ส่งผลให้เกิดความกล้าเสี่ยงและทัศนคติที่ดีต่อการจ้างงานตนเอง เมื่อได้รับการพัฒนานักศึกษาลดจำนวนการลาพักการเรียนและลาออกกลางคัน การสมัครงานในสถานประกอบการนักศึกษาเลือกทำงานที่ใช้ทักษะมากกว่าแรงงาน 3.2) ผลการเรียนรู้ระดับกลุ่มบุคคล ผู้บริหารและครูเกิดการเรียนรู้การทำงานแบบมีส่วนร่วม สามารถนำความรู้ประยุกต์ใช้ในการทำงานเป็นทีมมากขึ้น เรียนรู้วิธีระดมสมองในการประชุมด้วยวิธีการ Kj Method 3.3) ผลการเรียนรู้ระดับวิทยาลัย พบว่าสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้สร้างอัตลักษณ์ของวิทยาลัย ได้แก่ ปรัชญา พันธกิจ เพลงประจำวิทยาลัยที่สอดแทรก การส่งเสริมให้นักศึกษาเป็นผู้ประกอบการ

2. อภิปรายผลการวิจัย

1. การมีภาวะผู้นำผู้ประกอบการของ ผู้บริหาร ครูและ นักศึกษา 1.1) ผู้บริหารและครู ขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดความตระหนักในความสำคัญและความจำเป็นในการเสริมสร้างภาวะผู้นำ

ผู้ประกอบการ ขาดการพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับภาวะผู้นำผู้ประกอบการและการจัดการเรียนการสอนยังขาดการสอดคล้องการพัฒนาภาวะผู้นำให้เกิดกับนักศึกษา เนื่องจากบริบทของวิทยาลัยไม่สนับสนุนให้มีการพัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้ประกอบการ แต่มุ่งเน้นการส่งเสริมให้นักศึกษาเข้าสู่ตลาดแรงงานเท่านั้น แต่เมื่อคณะครูได้แลกเปลี่ยนทัศนคติและข้อมูลผ่านการประชุมเชิงปฏิบัติการทำให้เกิดการตระหนักถึงพัฒนาการของจังหวัด และนโยบายของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ที่ส่งเสริมให้นักศึกษาพัฒนาทักษะด้านภาวะผู้นำผู้ประกอบการ ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาท้องถิ่น[1][3][5] 1.2) ภาวะผู้นำผู้ประกอบการของนักศึกษาจากแบบประเมินคุณลักษณะก่อนเริ่มการวิจัย พบว่านักศึกษามีภาวะผู้นำผู้ประกอบการ ด้านความคิดสร้างสรรค์ สร้างนวัตกรรม และทัศนคติที่ดีต่อการจ้างงานตนเองอยู่ในระดับน้อยมาก นักศึกษามีเป้าหมายในการศึกษาเพื่อมุ่งการเข้าสู่แรงงานระดับกลางหรือเกษตรกร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ [11][13] แต่นักศึกษามีคุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ และการส่งเสริมแรงบันดาลใจสูง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ [9][10] แสดงให้เห็นว่านักศึกษาพร้อมที่จะได้รับการพัฒนาภาวะผู้นำผู้ประกอบการ

2. แนวทาง ในการพัฒนาภาวะผู้นำผู้ประกอบการ ประกอบด้วย 2.1) แนวทางที่ใช้ในการพัฒนาผู้บริหารและครู เป็นการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม [7][8][9] ที่เสนอให้ใช้การประชุมเชิงปฏิบัติการแสดงให้เห็นความสำคัญของภาวะผู้นำผู้ประกอบการ 2.2) การพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับแนวคิดภาวะผู้นำผู้ประกอบการสอดคล้องกับ [5] และข้อเสนอแนะ [6][7] ที่ต้องการให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์จริงจากกิจกรรม เช่น ธุรกิจจำลอง การสอดคล้องเกิดจากการประเมินของครู ซึ่งจัดการเรียนการสอนตามความต้องการของนักศึกษา ในการวิจัยวงรอบที่ 2 นักศึกษาต้องการเรียนเสริมด้านบัญชีเบื้องต้น เทคนิคการขายและวิชาการพัฒนาบุคลิกภาพ ครูนำเสนอต่อผู้บริหาร มีการเปลี่ยนแปลงตารางสอนเพื่อจัดให้นักศึกษาได้เรียนตามที่ต้องการ 2.3) การจัดการเรียนการสอนโดยสอดคล้อง

แนวคิดการพัฒนาภาวะผู้นำผู้ประกอบการโดยการเรียนรู้ผ่านโครงการ (Project Based Learning) [7][11] แต่ไม่สามารถพัฒนาเป็นโครงการส่วนบุคคลได้ [8] เนื่องจากต้องใช้งบประมาณมาก ไม่สอดคล้องกับศักยภาพของนักศึกษา

3. ผลการพัฒนาภาวะผู้นำผู้ประกอบการ ทั้งในระดับบุคคล กลุ่มบุคคล และวิทยาลัย

การเรียนรู้ระดับบุคคล หลังการประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกับผู้บริหารและครู ผลที่ได้แตกต่างจาก [7] [8] เนื่องจากครูที่นำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนเป็นผู้ที่ไม่มีประสบการณ์การเป็นผู้ประกอบการ แต่มีคุณลักษณะด้านการแสวงหาโอกาสสูง ครูนำเสนอโครงการพัฒนานักศึกษาผ่านการเรียนรู้ผ่านโครงการ (Project Based Learning) ผู้บริหารให้การสนับสนุนโดยจัดตารางเรียน ที่สนับสนุนการเรียนการสอน ในการวิจัยวงรอบที่ 2 ผู้บริหารและครูให้การสนับสนุนโครงการมากขึ้น เช่น ครูสาขาการบัญชีอาสาช่วยสอนทักษะทางบัญชีให้แก่ศึกษาศาขากการออกแบบและสาขาเทคนิคยานยนต์ คณะครูการร่วมกันนำเสนอพันธกิจ ปรัชญาและเพลงประจำวิทยาลัยที่มีเนื้อหาสนับสนุนการสร้างผู้ประกอบการ นักศึกษาศาขากการออกแบบ และสาขาเทคนิคยานยนต์ มีการพัฒนาภาวะผู้นำผู้ประกอบการที่แตกต่างกัน โดยสาขาการออกแบบ นักศึกษามีพัฒนาการที่ชัดเจนโดยเฉพาะด้านการแสวงหาโอกาส สอดคล้องกับ[7][9][10] นักศึกษาที่ร่วมโครงการแสดงออกคุณลักษณะด้านการแสวงหาโอกาสอย่างต่อเนื่อง เพราะต้องการสร้างทางเลือกให้แก่ตนเองนอกเหนือจากเป็นเกษตรกร หรือแรงงานระดับกลาง เมื่อพัฒนาด้านความคิดสร้างสรรค์ การสร้างนวัตกรรม ก่อให้เกิดความกล้าเสี่ยง ความกล้าริเริ่มรับผิดชอบ การพัฒนาด้านการส่งเสริมแรงบันดาลใจ ก่อให้เกิดพัฒนาการด้านมนุษยสัมพันธ์ และสัมพันธ์กับความยั่งยืนหยุด อดทน แต่ความมั่นใจในตนเอง นักศึกษาแสดงออกน้อย เมื่อได้รับการพัฒนาโดยการเรียนรู้ผ่านโครงการ นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อการจ้างงานตนเอง จากการประเมินหลังการวิจัยวงรอบที่ 2 นักศึกษาแสดงความต้องการสมัครงานในสถานประกอบการตาม

สาขาวิชาและเลือกทำงานที่ใช้ทักษะมากกว่าแรงงาน สอดคล้องกับ[1][2][3][8] และวิธีการดำเนินการเรียน การสอนด้านภาวะผู้นำผู้ประกอบการสหภาพยุโรป (VET) ที่เสนอให้จัดการเรียนการสอน โดยให้นักศึกษาได้รับ ประสบการณ์จริง มุ่งเน้นความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม [6] ผลจากการวิจัยครั้งนี้พบว่า ความคิดสร้างสรรค์ และ นวัตกรรมส่งผลต่อการเรียนการสอนทำให้นักศึกษาเกิด ความผูกพันต่อเป้าหมายระยะยาว เกิดความยืนหยัด อุดทนที่จะผลิตผลงานเป็นเวลานานนักศึกษาก่อนเข้า ร่วมโครงการมีคุณลักษณะด้านการส่งเสริมแรงบันดาลใจ และมนุษยสัมพันธ์สูงสอดคล้องกับ[9][10]

การเรียนรู้อะดับกลุ่มบุคคล ผู้วิจัยพบว่า สอดคล้องกับ [7][8][11] การสร้างความตระหนักรู้ถึง ความสำคัญของภาวะผู้นำผู้ประกอบการผ่านการประชุม เชิงปฏิบัติการ การแสดงให้เห็นให้ผู้บริหารและครูเห็นถึงการ พัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดสกลนครที่พร้อมสนับสนุน การพัฒนานักศึกษาเป็นผู้ประกอบการมากขึ้นกว่า ในอดีต ด้านการสนับสนุนพบว่าแตกต่างจาก [5] ด้านงบประมาณ ค่าตอบแทนแก่ครู ไม่จูงใจให้ พัฒนาการด้านภาวะผู้นำผู้ประกอบการได้ ต้องให้การ ส่งเสริมแรงบันดาลใจที่แสดงให้เห็นโอกาสที่จะได้รับ เมื่อดำเนินโครงการ เช่น การแสดงผลงานผ่านรายการ โทรทัศน์หรือ การแสดงผลงานระดับประเทศ กลุ่มครู เกิดการเรียนรู้การประชุมย่อย และระดมสมองด้วยวิธี KJ Method ทำให้เกิดการปรับปรุงการเรียนการสอน ตลอดการวิจัย

การเรียนรู้อะดับกลุ่มบุคคลกลุ่มนักศึกษาก็ เข้าร่วมโครงการ ค่าตอบแทนจากธุรกิจจำลองไม่ เพียงพอจูงใจให้นักศึกษาดำเนินกิจกรรมได้ แต่เกิด การพัฒนาคุณลักษณะด้านการแสวงหาโอกาสสิ่ง ที่ นักศึกษาต้องการการสนับสนุนจากผู้บริหารและครูคือ ความสอดคล้องกันของเวลาเรียนและเวลาทำกิจกรรม ธุรกิจจำลอง[3][5][6]ในการวิจัยวงรอบที่ 2 ผู้วิจัยและ ผู้ร่วมวิจัยได้เพิ่มกิจกรรม และเป้าหมายของกิจกรรม ตามแนวคิดของ Phil Crane & Richardson (2000) จากการวิจัยวงรอบที่ 1 เดิมเน้นการสร้างนวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์[16] และทดลองจำหน่าย ในการวิจัยวงรอบ

ที่ 2 ได้เพิ่มการประชาสัมพันธ์ การออกรายการโทรทัศน์ การแสดงผลงานระดับนานาชาติ ทั้งที่ใช้โครงการเดิมของ ทั้งสองสาขาวิชา จะแสดงให้เห็นว่านักศึกษาสาขาการ ออกแบบมีการแสดงออกถึงคุณลักษณะด้านการแสวงหา โอกาสตลอดเวลากการทำกิจกรรม ด้านทัศนคติที่ดีต่อการ เป็นผู้ประกอบการเพิ่มขึ้นและลดลงตามประสบการณ์ ที่ได้รับคาดว่าเกิดจากการที่โครงการ “สร้างของที่ระลึก จากการหล่อเทียน” และ “ร้านซ่อมรถเข็นอาหาร” ไม่ได้ เป็นของนักศึกษาคนใดคนหนึ่ง สอดคล้องกับการศึกษา ของ [6][7][10] ที่เสนอให้นักศึกษาเป็นหนึ่งคนต่อหนึ่ง โครงการจะส่งผลให้เกิดความรู้เชื่อมั่นที่จะนำโครงการ ที่ฝึกฝนระหว่างเรียนไปพัฒนาต่อเป็นธุรกิจจริง แต่การ ทำเช่นนี้ต้องใช้เงินทุนมหาศาล แต่จากการศึกษาของ [12][13][14][15] ที่เสนอว่าผลของการพัฒนาภาวะ ผู้นำผู้ประกอบการอาจส่งผลเมื่อผู้ได้รับการพัฒนาเข้า เป็นส่วนหนึ่งขององค์กร จะให้การแสวงหาโอกาสและ ความคิดสร้างสรรค์ผลักดันตนเองในหน้าที่การงานได้ ซึ่งนักศึกษาของวิทยาลัยที่เข้าร่วมโครงการและกำลังจะ จบการศึกษาต้องการสมัครงานในสถานประกอบการที่ ตรงกับสาขาวิชาที่จบการศึกษามา ต้องการได้งานที่เน้น ทักษะมากกว่าการใช้แรงงาน

การเรียนรู้อะดับวิทยาลัย สามารถนำองค์ความรู้ ที่ได้ ไปใช้สร้างอัตลักษณ์ให้แก่วิทยาลัย เกี่ยวกับการ มีคุณลักษณะภาวะผู้นำผู้ประกอบการสอดคล้องกับ [13] [19] เช่น เพลงประจำวิทยาลัย “...สร้างสรรค์งาน อาชีพ แหล่งเรียนรู้ ส่งเสริมผู้ประกอบการให้เกิดผล จบแล้วมีรายได้เลี้ยงชีพตน...” ห้องปฏิบัติการโครงการ แลโครงการที่นักศึกษาสร้างขึ้นสามารถส่งต่อไปแก่นักศึกษารุ่นต่อไปที่เข้าศึกษาและพัฒนาคุณลักษณะ ภาวะผู้นำผู้ประกอบการได้ต่อไป

องค์ความรู้ที่ผู้วิจัยได้ค้นพบ

องค์ความรู้ที่ผู้วิจัยได้ค้นพบ หลังจากดำเนิน โครงการโดยวิเคราะห์ผ่านผู้บริหาร บุคลากรและ นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการและมีพัฒนาการมากที่สุด

1. นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ ร้อยละ 80 มีความพร้อมที่จะเรียนรู้การเป็นผู้ประกอบการ แม้จะไม่มี ประสบการณ์หรือครอบครัวสนับสนุน

2. นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการอย่างต่อเนื่อง เพราะตระหนักว่าโครงการที่ตนกำลังดำเนิน เป็นธุรกิจจริงไม่ใช่เพื่อการศึกษา

3. บุคลากรที่ดำเนินโครงการต้องการการสนับสนุนจากผู้บริหารทุกด้าน เพื่อให้โครงการประสบความสำเร็จ

4. โครงการที่ดำเนินการได้เข้าเนื่องจากผู้บริหารเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ควรสร้างโครงการที่ใช้ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม สร้างธุรกิจจำลองที่สอดคล้องกับบริบทแวดล้อม

2. ผู้บริหารและครู ต้องสนับสนุนและประเมินการทำกิจกรรมตลอดระยะเวลาการทำวิจัย การตัดสินใจควรเกิดจากกลุ่มนักศึกษาเท่านั้น

ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

1. ขึ้นการวางแผนควรร่วมกับสถานประกอบการหรือผู้ประกอบการ วางแผนดำเนินกิจกรรม

2. การพัฒนาภาวะผู้นำผู้ประกอบการครูและผู้บริหารต้องรับภาระงานที่มากกว่างานสอนทั่วไป ควรทำความเข้าใจกับผู้ร่วมวิจัยก่อนดำเนินการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- [1] Nipon P. Linkages Between the schools and the labor market: quality graduates and a shortage of qualified workers. In: The Chaipattana Foundation editors. Revamping Thai Education System: Quality for All; 2012 Feb 15; Bangkok; 2012. p. 3-6.
- [2] Duangnapha M. The Scenario of Vocational Education in Thailand during the next decade (2011-2012) [Ph.D. Thesis]. Khon Kaen: Khon Kaen University; 2011.
- [3] Apinya L. Labor migration in Asia: implications for Thailand. King Prajadhipok's Institute 2010; 3: p. 1-15.

[4] National Science and Technology Development Agency. Thailand to push the 'production' to the creative economy. Econnews[Internet]. 2014; p. 20-22. Available from: <http://www.nstda.or.th/news/17299-science-park>

[5] Vocational Education Commission[Internet]. Bangkok. Strategies to drive policy for the Office of Vocational Education Commission from 2554 to 2560. [Update 2012]. Available from: www.vec.go.th/Portals/0/Doc/vecit.pdf, 10

[6] Bureau of monitoring and evaluation of vocational education. The report assessed the income between classes to improve the performance of the students. Students in the Office of Vocational Education Commission. Bangkok: The Institute; 2011.

[7] Muhammad A., Pegram H. Entrepreneurial Leadership: what is it and how should it be taught?. International Review of Entrepreneurship. 2011; 9 (3): p. 1-48.

[8] European Commission Enterprise and Industry. Best Procedure Project: Entrepreneurship in Vocational education and training final report of expert group final version. Directorate-General for Enterprise and Industry; European Commission 2009; p. 22-42.

[9] Chuchai S. Entrepreneurial Potential of Thai University Students. Songklanakarin Journal of Social Sciences and Humanities. Jul. - Sep. 2005: 255-274

- [10] Kesinee J. Entrepreneurial Potential and Intention of Nakhon Pathom Rajabhat University Students during the economic crisis of 2008. Nakhon Pathom: Nakhon Pathom Rajabhat University; 2009. Faculty of Management Science Division of Student Development.
- [11] Maija R. Understanding and Measuring Entrepreneurial Leadership Style. Chicago: Journal of Small Business Management. Aug. 2012: 1-47
- [12] Ruttikorn J. SMES The study of leadership and new direction for development SMEs Entrepreneurs. Bangkok: NIDA Development Journal; 2014. p. 81-99.
- [13] McGrath, MacMillian. The entrepreneurial mindset : strategies for continuously creating opportunity in an age of uncertainty. Boston: Harvard Business School; 2000.
- [14] Donald F. Entrepreneurial Leadership in the 21st Century. Journal of Leadership and Organizational Studies, 2007(13), p. 3
- [15] Paul B. Entrepreneurship and Small Business. England: Povey-Edmondson Tavistock and Rochdale; 2009.
- [16] Danna G. Entrepreneurial Thought and Action:® A Methodology for Developing Entrepreneurial Leaders . Wellesley. Babson; 2011.
- [17] *Nipada* Devakul. Creative Thinking. [Update 2012]. Available from: <https://pirun.ku.ac.th/~agrpcct/envelop/creative%20thinking.pdf>
- [18] Maigida J.F., Saba T.M., Namkere J.U.. Entrepreneurial Skills in Technical Vocational Education and Training as A strategic Approach for Achieving Youth Empowerment in Nigeria. International Journal of Humanities and Social Science 2013; 3(5): 303-310.
- [19] European Commission. Best Procedure Project: "MINI-COMPANIES IN SECONDARY EDUCATION" Final Report of the expert group. EU. :2005.